

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravištvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserterate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin.; večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vojna z Italijo.

Italijani prepodeni z višin pri Kreuzbergu. — Boji pri Kobaridu.

Dne 4. junija.

V prostoru ob tirolski meji ni bilo nobenih bistvenih dogodkov. — Vzhodno od sedla Kreuzberg so zavzele naše čete dva vrha, ki so jih bili Italijani prehodno močno zasedli. Na koroški meji traja mestoma artiljerijski boj. Na Primorskem se vrše boji v prostoru pri Kobaridu.

Boji ob Krnu. — Pri Zagraju Italijani zavrtnjeni.

Dne 6. junija. V tirolskih in koroških obmejnih pokrajinah se omejuje sovražnik na brezuspešen artiljerijski ogenj in se izogiba bližine naših pozicij. V pokrajini Lavarone-Folgaria so z naše strani pričeli težki topovi streljati na sovražne forte.

Na primorski fronti prihaja artiljerijski boj močnejši. V bojih ob Krnu so imeli Italijani večje izgube, na južnem pobočju hriba smo našli 300 sovražnih trupel. Tudi sovražnikov poskus, prekorati pri Zagraju Soči, smo krvavo zavrtili.

Italijanske čete na Stilfserjochu prepodene.

Na tirolskem in koroškem obmejnem ozemlju se tudi včeraj ni pripetilo nič bistvenega.

Neki sovražni bataljon, ki se je bil pokazal v pokrajini Stilfserjoch, smo prepodili.

V Judicariji, v dolini Adiže, na planoti pri Folgariji in Lavaroni ter na več točkah koroške meje se nadaljuje topovski boj.

Na Primorskem so ostali pri krvavozavrtnjem napadu štirih italijanskih bataljonov na naše pozicije severno od Tolmina 3 častniki in 50 mož v naših rokah.

Boji ob tirolski in koroški meji.

V tirolskem obmejnem ozemlju je delovala naša artiljerija z vidnim uspehom. Ob koroški meji vzhodno od prelaza Plöcken so zavzele naše čete včeraj nazaj vrh Freikofel, ki ga je bil sovražnik mimogrede zasedel. V pokrajini ob Krnu se boji nadaljujejo. Italijani so morali zapustiti kraj Krn. Ob Soči se je nasprotnik mestoma primaknil bliže.

Italijanske vojne ladje pred dalmatinsko obalo.

Dne 5. junija je priplulo nekaj italijanskih križark in rušilcev v dalmatinske vode. Cilj sovražnega podvzetja je bilo obstreljevanje železnice pri Mihaničih, posameznih morskih svetilnikov in svetilnih hišic na Visu, Lastovu (Lagosti) in Cazzi. Obstreljevani objekti so bili lahko poškodovani. Mihanići so mala postaja na progi Uskoplje-Zelenika v južni Dalmaciji, na obronku Snježnice.

Junaštva ob italijanski meji.

Iz vojnega poročevalnega stana poročajo: Na jugozapadnem bojišču se je posrečilo majhnemu oddelku naših čet, pasti dne 2. junija v okolici Bovca sovražniku neopaženo v hrbet in mu prizadejati veliko škodo. Razstrelili so pri tem sovražni tren, neko poljsko taborišče in neko leseno hišo, najbrže skladišče za živila. Sovražnik je imel pri tem izgubo 50 mrtvih in njegove vrste so se močno zmedle. Pač so prihitali z vseh strani ojačenja, toda naš oddelek se je mogel pred mnogokratno premočjo ob pravem času in v redu umakniti.

Italijani prekoračili švicarsko mejo.

Iz Inomosta poročajo: Oddelek italijanskih alpincev je prekoračil švicarsko mejo. Alpinci so se morali vdati švicarskim stražam, ki so jih azorožile.

Italija in papež.

Italijanski listi se trudijo, izrabiti papeža popolnoma za italijanske svrhe. Klerikalna „Sera“ priobčuje članek „Il papa italijano“, v katerem pravi: Papež je krenil na novo pot. Ne čuti se več vjetnika v Italiji, temveč čuti se soseda italijanskega kraljestva. Pač se je papež trudil, delovati v Avstriji za mir, toda sedaj, ko je izbruhnila vojna, bo kot dobri sosed Italije skrbel za to, da se odpravijo vsa nesporazumljenja. Ako bi se smel vdajati papež občutkom svojega srca, potem bi bil celo italijansko armado pred odhodom na bojišče blagoslovil.

Iz naših južnih pokrajin.

Trst je tih in miren. Oblasti so izdale te dni dve naredbi. Prva se tiče omejitve razsvetljave. Okna na vseh poslopih in napravah, ki so obrnjena proti morju, morajo biti zvečer zastrta tako, da ne prodre nobeden svetloben žarek. Tudi javna razsvetljava se je zelo omejila. — Druga naredba uvaja posebne legitimacije za vse v okrožju tržaškega policijskega ravnateljstva bivajoče nad 14 let stare civilne osebe. Prestopki se bodo ostro kaznovali. Na štirih tržaških tramvajskih progah so vpostavili zopet promet in sicer vozijo stari s konji vpreženi tramvajski vozički. Cene so precej visoke ter znašajo 22 do 32 v. V tržaškem pristanšču se je pojavil morski pes. Priplaval je tik do pomola Sv. Karia. Dolg je 1 in pol metra. Oblasti svare pred kopanjem v morju. Zbor javne pomoči, ki so ga organizirali slovenski in italijanski voditelji, že deluje. Prijavilo se je nad 2000 prostovoljnih sotrudnikov. — Aprovizijski odbor prodaja razna potrebna živila, zlasti moko, v javnih prodajalnah. Pulj je prazen. Velik del prebivalstva se je odselil. Dne 26. maja so pokopali na mornariškem pokopališču junake, ki so žrtvovali

PODLISTEK.

Sendomirski samostan.

Dalje.

Medtem so prišla iz glavnega mesta prav žalostna poročila. Starosta Sašek je bil umrl in je zapustil vse v največjem neredu. Njegova sinova, katerih ni več podpiral v brezmejnem zapravljanju svak, sta delala vedno večje dolgove, katerih se nista mogla otresti. Upniki so pričakovali, da bodo njih terjatve pokrite iz očetove zapuščine; toda to upanje se je samo deloma izpolnilo, kajti po Sašekovi oporoki je oni revni stričnik Oginsky vsled neke daritve iz prejšnjega časa dobil znatno svoto. Ta stričnik je bil, kakor znano, že pred dalje časa izginil in nihče ni vedel, kje je. Toda ni bilo dvoma, da še živi in da mora biti njegovo bivališče komu znano, kajti ona svota se je izterjala in se je morala tudi izplačati; s tem je bila stvar končana.

K potratnemu in zapravljivemu življenju bratov pa se je pridružila še govorica, da na novo snujeta državi nevarne naklepe in da zbirata za izvršitev teh veleizdajniških načrtov krog sebe druge tovariše in pristaše. Staršenskega sta svaka in njuni upniki čim dalje bolj nadlegovali. Storit je bil, kar je bilo v njegovih močeh, potem pa je odločno zavračal vse nadaljne terjatve in zahteve; z veseljem in zadovoljstvom je opazil, da se Olga v tej točki popolnoma strinja z njim. Še več! Ko prideta brata nekoč zopet na grad, bržkone da se zadnjokrat poslovita, ju Olga sprejme z najhujšim očitanjem, tako da so se ločili skoro v sovraštvo.

Tako sta potekli nad dve leti in na gradu je zavlada tem lepši mir, čim večje so bile prestane nezgode in neprilike. Dasi se grofu srčna želja dobiti sina, da ne izmrje njegov rod, ni izpolnila, je bil vendar srečen v neskončni ljubezni do edinega otroka.

Pa tudi ni bilo lahko najti lepšega in ljubejšega otroka, kot je bila njegova mala hčerka. Bila je po postavi in kretnjah prava podoba svoje matere. Njena glavica pa je bila nekaj posebno redkega in nenavadnega. Mati je imela črne lase, oči pa svetlomoder, kar je dajalo njeni glavi posebno in ljubkost, to nenavadno mičnost je imela tudi hči, samo ravno nasprotno. Zlati kodri so ji obrobjali čelo in se usipali po vratu in ramah, pod dolgimi, zlatimi vejicami pa se je skrivalo veliko, črno oko. Grof se je kaj rad pošalil radi te nasprotujoče si podobnosti med materjo in hčerko, Olga pa je ob takih opazkah tem pristraneje in strastneje pritisnila otroka na prsi in ga poljubila na rdeče ustne.

Vse ure, ki jih grof ni prebil v veseli družbi svoje žene in hčerke, je uporabil edino v to, da povzdigne zanemarjena posestva in da uredi zopet svoje denarne razmere, ki so bile vsled njegove nepremišljene radodarnosti napram Olginim sorodnikom toliko trpele. Hodil je dan za dnevom od pristave do pristave, od posestva do posestva; prehodil je polja in travnike, pregledaval obširne gozdove. Na teh potih ga je spremljal njegov oskrbnik, star, pošten mož, ki je bil že njegovemu očetu zvesto služil in je užival brezmejno zaupanje novega gospodarja. Ta mož se je zdel grofu že dalje časa čudno zamišljen in slabe volje. Kadar se je grof nepričakovano obrnil proti njemu, je opazil, da upira oskrbnik svoje sicer vesele oči žalostno in otožno vanj. Zinil pa mož ni besedice.

Nekoč sta bila prebila vse dopoldne na pekočem solncu. Opoldne leže grof v hladno senco nizke, košate jelke, da se odpočije. Tedaj mu prinese stari oskrbnik kozarec sveže vode. Ko jo grof z največjim užitkom izpije, reče zvesti sluga nenadno s čudnim poudarkom: Kako krasno je tu! Res srečnega se mora čutiti posestnik teh blagoslovljenih poljan. — Saj je tudi srečen, odvrne grof ter priklama z glavo. — Človek bi še razumel, nadaljuje starček, da je v mestu mnogo nezadovoljnih ljudij, katerim so postave in red v

državi v največje napotje; a na deželi, v gozdu in na polju, tu se šele prav zavedamo, da vendar bog vse na svetu vlada. Toda oni nezadovoljniji in brezvestni skrunitelji svetega miru ne odnehajo prej, predno ne spravijo vsega v največjo zmešnjavo in ne uničijo vsega okrog sebe. Celo očeta in brata, sestro in svaka spravijo v slepi strasti v svoje mreže. Bog naj uniči hudobneže! Medtem je bil grof vstal. Dobro vem, izpregovori, da meriš na brata moje žene. Ali si morebiti pred kratkem zopet kaj slabega o njiju slišal? — Tedaj pade starček pred grofom na kolena, se razjoka in reče: Gospod, ne dajte se premotiti! Mislite na ženo in otroka! Mislite na marsikaj drugega, kar imate! — Kaj ti je? se raztogoti grof! — Gospod, zakličte starček, vaša svaka snujeta hudobne naklepe in vam je njuno početje znano! — Ali govori blaznost iz tebe? zakriči Staršensky. — Vem, kaj govorim, odvrne sluga. Tovariš vaših svakov prihaja tajno na vaš grad. Tajno mu odpirajo vrata. Po več dni se skriva včasih v napol razpadli stražnici na zapadnem koncu grajskega zverinjaka. — Kdo pravi to? — Jaz, ki sem ga sam videl! — Tajno prihaja na grad? — Tajno na grad! — Kdaj? — Čestokrat! — Tovariš mojih svakov? — V Varšavi sem ga videl v njuni družbi. — Ali ti je njegovo ime znano? — Dobro veste, da sem bil samo enkrat v Varšavi, in tedaj sem imel pri vas važnejša opravila, kakor brigati se za imena mnogoštevilnih tovarišev vaših svakov. Toda, da je bil takrat v njiju družbi, o tem sem popolnoma prepričan. — Ob kateri uri si ga videl hoditi na grad? — Ponoči! — Pri zadnjem odgovoru obide grofa strah in groza in nehotne se strese po vsem telesu; toda kmalu se stregne in si tolmači zagonetne nočne obiske na toliko različnih načinov, da je ob prihodu na grad skoro pomirjen. Samo mimogrede vpraša Olgo, ali že dalje časa ni dobila poročila o svojih bratih. — Odkar sta bila zadnjič tukaj, odgovori Olga odkritosrčno, nič slabega sluteč, nisem dobila o njiju nikakega poročila.

Dalje.

svoje življenje pri prvi operaciji našega brodovja ob italijanski obali. Pogreb se je izvršil nad vse slovesno ob prisotnosti mornariškega poveljnika admirala Hausa. Ob sviranju cesarske pesmi in gromenju topov so položili krste v častne grobove. Oblasti opozarjajo prebivalstvo, naj se, čim bi se pojavila sovražna ladja, umakne v hiše. V evakuiranem mestu je ostalo silno mnogo psov in mačk, ki so brez gospodarja. Policija je odredila, da naj se te živali, katerih nikdo ne hrani, pokončajo. — Pokazalo se je, da je ostalo v mestu premalo gostiln odprtih, tako, da je težko dobiti hrano.

Avstrijsko-ruska vojna.

Po padcu Przemysla.

Čete so vdrle po zavzetju Przemysla naglo ena za drugo z vseh strani v mesto, z Bavarci so se srečali na trgu jezdecav kavalarijske divizije Berndt. Skoraj nato je prispela tudi pehota X. armadnega zborna. Vladalo je neskončno oduševljenje, vse ulice so bile natlačene ljudi, ki so sipali cvetlice, mahali z zastavami, ter jih pritrjevali na hišah. V skladiščih so ostale velike zaloge; tudi mnogo drugega vojnega materiala se nahaja še v trdnjavi. Čete pa se v mestu niso mogle zadrževati, ker so takoj zasledovale sovražnika, ki je v zaščito svojega odhoda zasedel zapletene pozicije na višinah, vzhodno od mesta, ter jih precej trdovratno branil. Naše čete so iztisnile sovražnika polagoma iz ene pozicije v drugo in ven iz trdnjavskega rajona. Tekom dneva smo izčistili Przemysl od sovražnika, ki se je umaknil v smeri proti vzhodu in ki se je poskušal s svojimi zadnjimi četami ustavljati na višinah južno-zapadno od Medyke. Tam ga sedaj napadajo zavezniške čete. Medtem se je posrečilo armadi Boehm-Ermolli z juga sem prodrati rusko obrambno pozicijo, ter udariti v smeri na Moščiško, od katerega kraja so naše čete oddaljene le še malo kilometrov. V teh bojih smo vjeli številne sovražnike. Tudi napad armade Linsingen je imel nov uspeh. Od danes zjutraj se Rusi pred to armado popolnoma umikajo. Na črti ob Prutu so se razvili vsled dogodkov ob Sanu in gorenjem Dnjestru novi boji. Kjer je poskušal sovražnik napadati, tam smo ga z velikimi izgubami odbili. Vjeli smo 900 mož.

Veselo vest o zopetnem zasedenju Przemysla pozdravljajo povsod z radostjo. Občudovanja vredni hrabrosti zavezniških čet pod izredno dobrim vodstvom, se je posrečilo, premagati trdnjavo v hitrih in silnih udarcih. Zavzetje Przemysla bo živelo v zgodovini kot slavni vojni čin. Tu sta v resnici sodelovale zmognosti voditeljev in izborna izvežbanost čet, da izvedeta tako delo. Orožje je bilo, ki je izvojevalo zmago, in ne lakota, kateri je podlegla hrabra avstro-ogrška posadka po skrajnem odporu. Takrat je bilo v nasprotiških deželah mnogo trušč zaradi zavzetja trdnjave. Zavzetje se je slavilo kot slavni čin brez primere. Razglašalo se je, da naj takrat prosta oblegovalna vojska prebije črto v Karpatih ter da naj odpre ruskim armadam pot v Budimpešto, na Dunaj in v Berlin. Večji del onih ruskih čet so žrtvovali Karpatom. Ogrska je popolnoma, Galicija v velikem obsegu prosta sovražnika in v rokah zaveznikov. Zopet je složno sodelovanje nemških in avstro-ogrskih čet sijajno prestalo resno preizkušnjo ter postavilo nov sijajen spomenik zavezniški zvestobi obeh cesarstev.

Prodiranje zavezniških čet proti Mosciski.

Zavezniške čete so se približale Mosciski ter v naskoku zavzele Starzawo. Na Ruskem Poljskem je položaj neizpremenjen. Zavezniške čete, ki zasledujejo iz prostora pri Stryju proti vzhodu, so zavzele mostno utrdbo pri Zuravnu ter so porazile sovražnika zopet severno od Kalusza. Ob Prutu se boji nadaljujejo.

Medyka osvojena.

Vzhodno od Przemysla se Rusi pri Medyki niso mogli držati. Zavezniki so prodrli, boreč se še dalje, proti Moščiški. V ozemlju Dolenjega Sana smo zavrnilli več sovražnih sunkov. Zavezniške čete so prodrle od zapada sem do blizu Kalusza in Zurawna. Boji ob Prutu se nadaljujejo. Sovražnik nas je tu na več točkah ljuto napadel, toda vrgli smo ga ob reki nazaj.

Brezuspešni napori Rusov ob Prutu.

Po hudem porazu pri Przemyslu je rusko armadno vodstvo uporabilo silen trud proti našim pozicijam na črti ob Prutu, da izsili tu nasilno prebitje naših črt. Zlasti proti prostoru Kolomea-Delatyn je metal sovražnik vedno nove čete v boj. Med tem ko so se vsi sunki ponesrečili ob žilavi hrabrosti armade generala kavalerije barona Pflanzera-Baltina z velikanskimi izgubami za Ruse, so se približale z zapada pod poveljništvom generala v. Linsingna stoječe zavezniške čete. Včeraj so zavzele Kalusz, pokrajino severno od tega mesta in vrhove na levem bregu Dnjestra severno od Zurawna. Med Nadworensko Bistrico in Lomnico so se naše čete pridružile napadu. Boji vzhodno

od Przemysla in Jaroslava še trajajo, severno od Mosciske se je moral sovražnik umakniti iz Czerniawe. Posamezni brezmočni ruski sunki so se ponesrečili. Pri Przemyslu sta zmagovalca od 1. junija naprej vjela 33.805 Rusov.

Sunek proti Lvovu.

Armada Linsingna koraka severno od Stryja, skupina Szurmaya prodira neprestano v okolici Drohobyca, med neprestanimi boji. O posebno sijajnih bojih poročajo z gričaste pokrajine jugovzhodno od Drohobyca. Pri Nadworni stoji armada Pflanzera-Baltina močnim ruskim napadom nasproti, vendar je levo krilo te skupine Ruse povsod pognalo nazaj.

Iz Bukovine.

Preko Bukarešta poročajo iz Burdujenila, da je rusko vrhovno poveljništvo poslalo del svojih čet iz zapadne in vzhodne Galicije v Bukovino, da ojači tamošnje pozicije, te čete pa so se zakasnele. Novo došle čete so odšle na ogroženo rusko desno krilo, ki je udarilo od Waškowca do Hlinice z vso silo na armado zaveznikov, da si izsili prehod preko Pruta. Ti napadi pa so bili s krvavimi izgubami za Ruse odbiti in so se morali Rusi v begu umakniti.

Veliki knez Nikolaj na dopustu.

Trdovratno se vzdržuje vest, da bo nastopil veliki knez Nikolaj Nikolajevič bolniški dopust in da ga bo provizorično nadomestil neki drug vrhovni poveljnik. V zvezi s tem pripisujejo potovanju generala Ruskega v Petrograd, ki je bil odpuščen iz senatorija, velik pomen.

Nemško-francoska vojna.

Boji na Francoskem.

Napade na našo pozicijo na vzhodnem pobočju višine Loretto smo s težkimi izgubami za sovražnika odbili. V vasi Neuville sta bili izgubljeni dve skupini hiš. Na trdnjavo Calais in letalsko pristanišče Clemon pri Lunevillu smo metali bombe. Za ostanke sladkorne tovarne v Souchezu se vrše nadalje boji, v tem trenutku je zopet v rokah Francozov. Sovražne napade pri Neuville smo zavrnilli.

Boji ob vrhu Loretto, pri Soissonsu in Varennesu.

Francoski napadi na vzhodnem pobočju vrha Loretto so se v našem ognju popolnoma razbili. Širok francoski napad severozapadno od Soissons je bil večji del takoj odbit. Naša pozicija jugovzhodno od Varennesa je bila včeraj ponoči napadena. Kljub uporabi netilnih bomb, ki so prevlekle naše jarke z lahko gorljivo tekočino, se Francozom ni posrečilo vdreti v naše pozicije. Sovražnik se je umaknil s težkimi izgubami v svoje jarke.

Zrakoplovski napad na glavni stan nemškega prestolonaslednika.

Predvčerajšnjim ponoči izdano francosko uradno poročilo pravi, da je 29 francoskih zrakoplovov zgodaj zjutraj med 4. in 5. uro vrglo 178 bomb na glavni stan prestolonaslednikov. Izstrelili so tudi več zrakoplovnih pišč. Zrakoplove so ostro obstreljevali, vendar pa so se vsi vrnili nepoškodovani. K temu pripominja Wolffov urad: Kakor smo na merodajnem mestu izvedli, je bilo vsled bomb usmrčenih več vojakov. Večjega uspeha ta zrakoplovni napad ni dosegel.

Francosko poročilo.

V odseku severno od Arrasa prav živahni boji. Dosegli smo nove uspehe. Kljub več silnim protinapadom nas sovražnik ni mogel prepoditi iz okopov, zavzetih v gozdu ob cesti Aix-Noulette-Souchez. Tudi smo obdržali svoje uspehe severovzhodno kapele Loretto. Silni boji, katerih središče je že dva dni sladkorna tovarna v Souchezu. So se končali nam v prilog. Polastili smo se sladkorne tovarne. Sovražnik jo je vzel ponoči nazaj. Ko se je danilo, smo ga zopet prepodili in smo ostali v poziciji. Kljub vsem protinapadom smo prizadeli sovražniku velike izgube. V Labyrinthu jugovzhodno od Neuville, smo nadalje zavzeli okop za okopom, dosegli važne uspehe na severnem delu tega sistema utrdb in vjeli 150 mož. Vse zavzeto ozemlje smo obdržali. Ob robovih gozda Le Prétre nam je vzel sovražnik po silnem bombardiranju nekaj kosov predvčerajšnjem zavzetih strelskih jarkov. Obdržali smo ves ostanek naših uspehov.

Nemško-angleška vojna.

Nemški zrakoplov na Angleškem.

V noči od 4. na 5. junij so naša mornariška letala izvršila napade na izliv Humberta in mornariško oporišče Harwich. Pristanišče v Harwichu smo z dobrim uspehom obložili z bombami. Mnogo močnih požarov in eksplozij, med njimi prav močne pri nekem gazometru ali tanku za olje. Tudi smo metali bombe na neko železniško po-

stajo. Naše zrakoplove so silno obstreljevali s topovi na kopnem in na ladjah, niso jih pa zadeli. Vrnili so se nepoškodovani. V noči 6. junija so nemški mornariški zrakoplovi uspešno napadli doko v Kingstownu in Grimsbyju. Vrnili so se nepoškodovani.

Sir Edvard Grey na dopustu.

Zunanji minister Edvard Grey oddide po navetu zdravnikov na kratek dopust. Zastopal ga bo lord Crewe, kateremu bo pomagal lord Landowne. Kakor se privatno poroča, je obolel Grey na očeh, in sicer zelo opasno, tako da se več mesecev ne bo mogel brigati za svoje posle.

Italijanski listi poročajo, da bo prišel sir Edvard Grey v Italijo na dopust, in sicer v Neapolj in na Riviero. Izrazito političnega značaja njegovo potovanje nima, dasiravno bo morda prišel v Rim, da obišče Sonnina in Salandro.

Nemško-ruska vojna.

Boji pri Sawdynikih.

Nemško uradno poročilo:

V nasledku pri Ravesjanah in Sawdynikih odbitih ruskih napadov so naše čete sunile naprej, vrgle sovražnika, ki je zapustil mostno utrdbo pri Sawdynikih, nazaj ter vjela 1970 mož. Bolj proti severu so se vršili pri Popeljanah za nas uspešni konjeniški boji. Vzhodno od Jaroslava je položaj neizpremenjen. Vzhodno od Przemysla se nahajajo čete generala Marwitza skupaj z avstro-ogrskimi četami v prodiranju v smeri na Moscisko. Armada generala Linsingna je vrgla sovražnika nazaj na Kalusz in Zurawno ob Dnjestru.

Boji pri Zurawnu.

Naša ofenziva je pridobila v okolici Sawdynikov proti vzhodu nadalje tal. Stevilo vjetnikov se je povišalo na 3650. Bolj proti jugu pri Ogla-njih smo odbili napad neke ruske divizije. Južno od Njemna so pognale nemške čete sovražne oddelke na črto Sapiczyszki-Wilki nazaj. Na jugovzhodnem bojišču se bori armada Linsingen, da izvojuje prehod čez Dnjeester pri Zurawnu. — Tudi bolj proti jugu napreduje zasledovanje. Prineslo je dosedaj 10.900 vjetnikov, 6 topov in 14 strojnih pušk.

Ruska križarka potopljena.

Dne 4. junija je potopil neki nemški podmorski čoln neko rusko križarko za mine Amurskega tipa pri Baltijskem Portu.

Turčija proti tripelententi.

Boj za Dardanele.

Dve angleški vojni ladji v Egejskem morju od nemških podmorskih čolnov potopljene.

Nemški podmorski čolni so potopili pri otokih Strato neko angleško pomožno križarko z 12.000 tonami in pri Tenedosu neko angleško linijsko križarko.

Turška poročila.

Glavni stan poroča: Ob dardanelski fronti so se vršili le slabi artiljerijski in infanterijski boji. Naše azijske obrežne baterije so uspešno obstreljevale sovražne pozicije pri Sedil Bahru. Na drugih bojiščih se ni dogodilo nič bistvenega. Na fronti ob Dardanelah sovražnik v pokrajini Sedil Bahra s pomočjo ojačenj, ki jih je dobil zadnje dni, resno napada. Od včeraj popoldne pa ga podimo s svojimi protinapadi. Doslej smo vplenili 5 strojnih pušk. Boj traja še danes za nas zelo ugodno. Naše baterije na anatolski obali bombardirajo, kadar je njih pozicija ugodna, z uspehom napadalne kolone in artiljerijo sovražnika, enako tudi vojne ladje, ki se prikazujejo. Ena krog-lja je zadela oklopnico „Bruix“. Pred Ari Burnu se ni zgodilo nič pomembnega. Neki nemški podmorski čoln je torpediral in potopil dne 30. maja ponoči pri otoku Stratos, južno od Lemnosa neko sovražno vojno ladjo. Tipa potopljene ladje ni bilo mogoče določiti. V noči od 3. na 4. junija se je potopil francoski iskalec min „Casablanca“ vsled eksplozije med otokoma Keusten in Hekim nasproti Smirne. Dele ladje je prineslo na obal.

Francosko poročilo.

Dne 26. in 27. maja se ni prigodilo ničesar novega. Dne 28. maja smo opazili, da se bližajo sovražni pionirji neki naši poziciji; zažgali smo skrito kontremino, ki je eksplodirala z velikim uspehom. Zvečer istega dne so zasedli Turki neki strelski jarek, ki smo ga bili mi razstrelili. Naše čete so napravile protinapad z bajonetom ter so pozicijo zopet zavzele. Prislile so celo Turke, da so se vdali. Medtem so se približale močne sovražne kolone, da ojačijo lokalni uspeh, toda ob luninem svitu jih je naša artilerija dobro zapazila ter jih pričela z občudovanja vredno energijo z dveh strani obstreljevati. Sovražnik je bil vsled tega popolnoma demoraliziran. Videli smo, kako so metali vojaki, oboroženi z ročnimi bombami svoje projekte na lastne, v prvih vrstah stoječe tovariše, kar je poraz sovražnika le še spopolnilo.

Sovražnik je izgubil najmanj 2000 mož. V noči od 29. na 30. maja je sovražnik dvakrat brezuspešno napadel pozicijo, ki smo jo bili prejšnjo noč zavzeli. Francoska armada je osvobodila dne 28. maja važno reduto na skrajni turški levici ter je utrdila osvojeni teren. V noči od 29. maja so Turki to našo novo pozicijo ljuto bombardirali, ne da bi izvršili napad, ker smo jih z ljutim artiljerijskim ognjem zadrževali.

Sueški prekop v nevarnosti.

Angleškemu poveljniku se je sporočila prisotnost dveh sovražnih podmorskih čolnov v vzhodnjem Sredozemskem morju. General Maxwell je takoj odredil boljšo obrambo Sueškega prekopa. Postavili so baterije na vzhodnji obali pred Port Seidom ter razen tega razpredli varnostno mrežo.

* * *

Srbi zasedli Elbasan.

Srbski tiskovni urad javlja, da so srbske čete zasedle včeraj albansko mesto Elbasan.

Romunsko-bolgarska ententa.

Bolgarski ministrski predsednik Radoslavov se je sestel z romunskim ministrskim predsednikom Bratianum. Oba državnika sta konferirala o možnosti romunsko-bolgarske entente na podlagi teritorialnih koncesij, v katere bi privolila Rumunija. Sporazum med Romunijo in Bolgarijo bi tvoril jedro nove balkanske zveze. Obe državi bi igrali odslej v južni Evropi odlično vlogo.

Amerikanski ultimatum Mehiki.

Predsednik Wilson se je obrnil s pozivom na strankarske voditelje v Mehiki. Ta poziv je neke vrste ultimatum, ki izjavlja, da mora državljijska vojna takoj prenehati, sicer bodo Zedinjene države posegle vmes, da napravijo konec revoluciji. V vojnem in mornariškem oddelku je opažati živejša delavnost. Delajo se priprave za korake, ki bi jih smatral predsednik za potrebne.

Nagli sod.

Višje armadno poveljstvo je razglasilo naglo sodstvo za vojaške in civilne osebe. Te določbe veljajo tudi za celo Kranjsko. Glede civilnih oseb je razglašeno naglo sodstvo:

a) proti civilnim osebam, ki so bile z ukazom skupnega ministrstva z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 164, na podstavi § 14 v. k. p. r., in s cesarskim ukazom z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 156 (n. zak. 38, kos iz leta 1914) postavljene pod vojaško sodno oblast, zaradi 1. hudodelstva neupravičenega nabiranja vojaških novincev (§ 306. in 307. v. k. z.), 2. hudodelstva zapeljavanja in pomaganja, da se prekrši prisežena vojaška služba na zaveznost in hudodelstva dejanja potuhe v korist begunov (§ 314., 316., 318. v. k. z.), 3. hudodelstva ogleduhovanja (§ 321. v. k. z.) in drugih dejanj proti vojni moči države (§ 327. v. k. z.), 4. hudodelstva veleizdaje (§ 58. v. k. z.), 5. hudodelstva žalitve Veličanstva (§ 63. o. k. z.), 6. hudodelstva motenja miru (§ 65. o. k. z.), 7. hudodelstva punta (§ 73. o. k. z.), 8. hudodelstva javnega nasilstva z zlobnim poškodovanjem železnic, k njim spadajočih naprav, vozil, strojev, orodja ali drugih za obrat potrebnih predmetov (§ 85. c. o. k. z.), 9. hudodelstva javnega nasilstva z zlobnimi dejanji ali opustitvami, ki se na železnicah zakrivate pod posebno nevarnimi okolnostmi (§ 87. o. k. z.), 10. hudodelstva javnega nasilstva z zlobnim poškodovanjem ali motenjem državne telegrafa (telefona) (§ 89. o. k. z.), 11. hudodelstva javnega nasilstva po §§ 85. in 87. o. k. z. v vseh drugih nego v točkah 8 in 9 navedenih primerih in hudodelstva zažiga (§ 166. o. k. z.), kadar se ta kazniva dejanja zakrivate na lastnini, pripadajoči vojaškemu ali deželobranskem erarju ali je ta lastnina v njih upravi ali obratu ali pod nevarnostjo, pretečo v aktivnem službovanju stoječim osebam vojske, vojne mornarice, deželne brambe, črne vojske ali na organih poljske žandarmerije ali na drugih osehah, pripadajočih zvezi žandarmerije, v kolikor so te osebe v vojaško organizirani železniški, telegrafski (telefonski) varnostni službi ali v vojaško organizirani obmejni (obalski) obrambni službi, 12. hudodelstva umora (§§ 134. do 135. o. k. z.), uboja (§ 140. do 142. o. k. z.), ropo (§§ 190. do 196. o. k. z.), kadar se ta kazniva dejanja zakrivate na v aktivnem službovanju stoječih osehah vojske, vojne mornarice, deželne brambe, črne vojske, na organih poljske žandarmerije ali na drugih zvezi žandarmerije pripadajočih osehah, v kolikor so te osebe v vojaško organizirani železnični ali telegrafski (telefonski) službi ali v vojaško organizirani obmejni (obalski) obrambni službi. 13. hudodelstva dajanja potuhe s prikrievanjem ali drugačnim podpiranjem kakega vojaškega ubežnika (§ 220. o. k. z.). O kaznivih dejanjih, navedenih v točkah 11. in 12. je tudi takrat naglosodno postopati, kadar se eno in isto dejanje ne zakrivi samo na onod navedenih osehah, na onod navedeni lastnini ali pod nevarnostjo, pretečo tem osebam, ampak tudi drugim osebam, njih lastnini ali pod nevarnostjo, pretečo drugim osebam;

b) proti civilnim osebam, ki so po cesarskem, ukazu z dne 4. novembra 1914, drž. zak. št. 307 (n. zak. 51. kos iz leta 1914.) postavljene pod vojaško sodno oblast, pod tem pogojem, da se kazniva dejanja po veljavnosti tega zakona zakrivate v ozemlju, v katerem je sodni dvor I. stopnje, ki je postavljen za redno sodstvo, zaradi vojskinitih dogodkov ustavit svoje delovanje, zaradi: 1. hudodelstva umora (§§ 134. in 135. o. k. z.), uboja (§§ 140. do 142. o. k. z.), ropo (§§ 190. in 196. o. k. z.), zažiga (§ 166. o. k. z.), tudi v onih primerih, katerim že brez tega tudi po določitih pod II. a. št. 11 in 12 tega razglašila zažugano naglo sodstvo, 2. hudodelstva tatvine po § 174.: I. o. k. z., a) kadar je bil tat oborožen s puško ali z drugim osebni varnosti opasnim orodjem, b) kadar je tat, zasačen pri tatvini, proti kakšni osebi uporabil resnično silo ali zapretel nevarno grožnjo, da bi se ohranil v posesi ukradene stvari, ali c) kadar je bila tatvina izvršena med požarom, povodnjo ali med splošno ali med stisko, ki se je pripetila okradenemu, in znesek v enem ali več dejanjih izvršene tatvine presega 2000 (dva tisoč) kron. — Posebna določila k II. V natančnejše ravnanje se poudarja, da morajo vojaška sodišča zaradi hudodelstva, zoper vojno moč države pod II. a, št. 1 do 3, vporabljanja vojaški zakon, zaradi hudodelstva pod II. a, št. 4 do 13 in b, št. 1 in 2, občni kazenski zakon z dne 27. maja 1852, drž. zak. št. 117, vpoštevaje preembe tega kazenskega zakona, ki so bile izdane z zakonom z dne 9. aprila 1910, drž. zak. št. 173. b) Poudarja se, da hudodelstvo tatvine po § 174., I: c. o. k. z., spada izjemoma pod vojaško kazensko sodno oblast v zmislu cesarskega ukaza z dne 4. novembra 1914, drž. zak. št. 307, samo takrat, kadar vrednost blaga ki ga je storilec ukradel ali ukrasti poskušal, presega znesek 50 (petdeset) kron.

Nemška pomoč Italiji.

Združeno kraljestvo italijansko je nastalo vsled pomoči Francije l. 1859. in vsled pomoči Prusije v letu 1866. V teh vojnah se je odločilo, da je iz malega Pijemonta nastala velika država, ali marsikaj bi bilo v Italiji drugače, da ni Prusija ne samo leta 1866., ampak tudi že prej in pozneje podpirala in pospeševala italijanska prizadevanja.

Leta 1859. je francoska armada šla v boj proti Avstriji, da se ustanovi italijanska država. Podlaga skupne francosko-pijemontske vojne je bil dogovor, sklenjen v Plombièresu med cesarjem Napoleonom III. in med kraljem Viktorjem Emanuelom II. Ta dogovor pa ni določil, da se združijo vse italijanske dežele s Pijemontom vred v eno kraljevino, ampak je določal, da se italijanske pokrajine grupirajo na več neodvisnih držav. Dogovor, sklenjen v Plombièresu, določa: 1. Pijemont dobi Lombardijo, Benečijo, Južno Tirolsko, Istro, Parro, Modeno in Bologno; 2. Pijemont odstopi Franciji Savojo in Nico, pa tudi Genuo in Sardinijo; 3. srednjeitalijanske province s Florenco postanejo samostojna država in bo kralj francoski princ Napoleon; 4. neapolske province z Neapoljem postanejo samostojna kraljevina in bo kralj francoski princ Murat.

V bitkah pri Magenti in pri Solferinu je bila odločena usoda, toda v Plombièresu sklenjeni dogovor se ni mogel izvršiti. Avstrija še ni bila tako poražena, da bi ne mogla nadaljevati vojne, vrh tega pa je Prusija z največjo odločnostjo protestirala proti temu, da bi postala dva francoska principa samostojna vladarja in Italijanskem, in bi se s tem povečala francoska moč. Prusija seveda tega ni storila iz kakih čuvstvenih nagibov, ampak v svojem lastnem interesu, da bi se ne povečala francoska moč. Večji del svojega cilja so dosegli Italijani v letu 1866. Sicer je bila italijanska armada pri Kustoci poražena in italijanska mornarica pri Visu uničena, toda z zmago Prusije pri Krajevem Gradcu je bilo le doseženo, da so poraženi Italijani dobili Benečijo.

Združenje Italije s tem še ni bilo končano. Rim je bil še papežev. Savojski so sicer neprestano mislili na to, da si pridobijo papežovo državo in napravijo Rim za stolno mesto združene Italije, toda ker so Francozi papeža ščitili, se vlada ni ganila. Garibaldi pa je proti volji italijanskega kralja in italijanske vlade začel delati na vstajo v papeževi državi in je zbiral prostovoljce, da bi zavojevali Rim. Garibaldi je hotel vresničiti italijanski narodni ideal, a ker pri italijanski vladi ni dobil podpore, jo je poskal in jo našel v Berolinu. Bismarck je dal Garibaldi puške in denar za ekspedicijo v papeško državo. Francoska armada, ki je branila papeža in njegovo državo, je sicer Garibaldi porazila, toda misel, da mora papeška država izginiti in da mora Rim postati stolno mesto Italije, se je prav vsled Garibaldijeve ekspedicije razvila v velik plamen, tako, da je potem med francosko-nemško vojno Italija z lahkoto vresničila svoje želje in je postal Rim stolno mesto združene italijanske države.

Odkar je bila sklenjena trozveza, je Nemčija šla vedno Italiji na roko, pomagala ji je gospodarsko in politično, vzlic postopanju italijanske vlade na konferenci v Algecirasu in vzlic sil-

nim težavam, ki jih je delala Italija v času aneksijske krize Nemčija je pomagala Italiji še leta 1912., ko sta se sešla v San Rosaru takratni avstrijski minister zunanjih del grof Berchtold in takratni italijanski minister zunanjih del marki San Giuliano ter dopolnila trozvezno pogodbo z dodatkom, da ima Italija pravico zahtevati kompenzacije, če bi dosegla Avstrija teritorialne pridobitve na Balkanu.

DNEVNE VESTI.

Cesar za „Rdeči križ“. Njegovo Veličanstvo cesar je podaril v svrhu pospeševanja društvenih smotrov avstrijske družbe „Rdečega križa“ in ravnateljstva družbe „Rdečega križa“ v deželah svete ogrske krone 100.000 kron in bos.-herceg. pomožnemu društvu za prostovoljno službo bolnikov v vojni in splošno pomoč v mirnih časih 40.000 kron iz privatnih sredstev.

Dodatno prebiranje onih, v letih 1878 do 1890, 1892 do 1894, 1896 in 1865 do 1872 rojenih črnovojnikov, ki iz kateregakoli vzroka niso prišli k prvemu, na Kranjskem koncem maja in začetkom junija t. l. izvršenem prebiranju, se vrši: Dne 18. junija v Kranju za politična okraja Kranj (sodni okraji Kranj, Škofja Loka in Tržič) in Radovljica (sodna okraja Radovljica in Kranjska gora). S črnovojniki rojstvenih letnikov 1865 do 1872 morajo priti tudi oni po letu 1872. rojeni, ki so po prejšnjih zakonitih določbah pred 42. letom izstopili iz črnovojniške obveznosti in so sedaj po črnovojniški noveli zopet vstopili v črnovojniško dolžnost in kateri so izostali pri prvotnem, sedaj dokončanem prebiranju. Kdor ne pride k dodatnemu prebiranju, bo po obstoječih zakonih strogo kaznovan.

Za častnega doktorja je bil dne 1. junija na tehnični visoki šoli na Dunaju promoviran generalni artiljerijski inspektor feldcajgmajster nadvojvoda Leopold Salvator.

Imenovanje. C. kr. poročnik dr. Fran Suhadolnik je imenovan c. kr. nadporočnikom v rezervi.

Avdijence ogrskih opozicijskih voditeljev. Te dni je sprejel cesar voditelje ogrske opozicije grofe Andrassyja, Apponyja in Zichya v posebnih avdijencah. Imenovani politiki so zaprosili za avdijence, da razložijo vladarju svoje mnenje o nekaterih političnih vprašanjih, „o katerih z ozirom na razmere niso hoteli javno (v državnem zboru) govoriti.“ Kakor so poročali ogrski listi je šlo predvsem za vprašanje koalicijskega ministrstva. Kakor pravi sedaj opozicijski „Magyarorszag“, organ grofa Karolyia, je smatrali idejo koalicijskega kabineta za pokopano, ker so zahtevali opozicijski izločitev grofa Tisze iz koalicijske kombinacije.

Oddati je pri Elizabeta Luppantschitsch—Lugsteinovi ustanovi za uboge slepe žene in dekleta ustanovno mesto v znesku letnih 346 K 70 h. Prošnje za podelitev tega ustanovnega mesta je najkasneje do

30. junija 1915

vlagati potom političnega okrajnega oblastva stanovališča prositeljice pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani. Prošnjam je priložiti rojstni (krstni) list, nadalje v zakoniti obliki napravljeno ubožno spričevalo in spričevalo o slepoti, ki mora biti napravljeno ali vsaj potrjeno od uradnega (c. kr. okrajnega) zdravnika.

Poziv. Ker se je zaznalo, da nekateri ne podajajo pravilno naznanil o zalogah volne, kakor se je to zaukazalo s tukajšnjim razglasom z dne 20. maja 1915 št. 11356 se opozarja, vsakdo, ki je v smislu tega razglašila, dolžan naznanjati svoje zaloge volne: 1. da se mora pri naznanitvi posluževati zato določenih tiskovin in sicer ako je naznanilec pridelovalec ali kupčevalec — edinole — belih, ako je pa tovarnar — edino le rudečih. Nikakor pa ne gre, da bi se n. pr. kupčevalec posluževal rudečih tiskovin! 2. se mora na zglastilnici natančno navesti dan, za katerega se najavi stanje zaloge. (Stichtag) N. pr. 1. ali 15. junija, od julija naprej pa 1. vsacega meseca toraj, 1./7., 1./8., 1./9., itd. Ta dan za katerega se podaja naznilo je — kar se strogo zabiča — vsakokrat v naznanilo pravilno navesti. 3. se morajo podajati zglastitve edinole v okviru besedila tiskovin, toraj se je držati tega, kar je na tiskovini glede naznanitve izrecno povedanega. Pomni se izrecno, da se ima vsakdo, ki je v smislu gori omenjenega razglašila zavezan naznanjati zalog, dolžan pod strogo kaznijo, da vpošlje oziroma odda izpolnjene naznanilnice vsakokrat o pravem času.

Svarilo! Z ozirom na obstoječe razmere odredi c. kr. okr. glavarstvo na podlagi § 54 obrtnega reda sledeče: Pred odhodom vojaških čet morajo se ako to zahteva vojaška oblast, gostilne in žganjetoči, katere obiskujejo vojaki, za gotov čas zapreti. Istopako se prepoveduje, ako bi to zahtevala vojaška oblast, gostilnam in žganjetočom na kolodvorih in v bližini kolodvora oddajati vojakom vino, pivo ali žgane opojne pijače. Prestopki te naredbe se bodo po določitih obrtnega reda strogo kaznovali.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7 52-8

Spominjajte se vsi „Rdečega križa”.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-9

! Poletje!

Najstarejša
trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju
(poprej J. C. Pleiweiss)

! Poletje!

2 52-23

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, ševijotov, kamgarov in lodnov, platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

1 12-20

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
378.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5¹/₂% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 337 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 4 milijone kron.

4¹/₂ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem uraduje

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.